

Proizvodnja v Alpini Žiri pred tremi desetletji. Družba je od nedavnega v prisilni poravnavi. (Danilo Škofič)

V Peku se, potem ko je njegova usoda visela na nitki, poslovanje počasi stabilizira. (Tit Košir)

Proizvajalci obutve v boju za obstoj

Velikih dobičkov ni mogoče pričakovati, in tudi če plačujemo zgolj stroške, je to boljše, kot da bi proizvodnja usahnila, ljudje pa bi se znašli na plečih države, pravi Anton Rozman iz ZSSS

ZORA KUŽET

Prodajalna Peka v Gosposki ulici v Mariboru sredi tedna dopoldne. Vse prazno. Tišina in mir za trenutek zmoti le moški v rdečem, ki vstopi, da si na prodajnih policah v pritličju ogleda čevlje. Zgoraj, v prvem nadstropju, nobenega kupca. Le prodajalec **Miran Golob** pospravlja za prodajnim pultom. Sprašujemo, zakaj ni kupcev. "Običajno je, da jih je zaradi dopustov julija in v prvi polovici avgusta manj. V drugi polovici avgusta, ko prispe jesensko-zimska kolekcija, jih je spet več. Kljub temu normalno delamo. Pekov čevelj je spoštovan in znan po kvaliteti, vedno bolj ga iščejo tudi tujci, predvsem iz bivših jugoslovanskih republik," razlaga. In dodaja: "To je čevelj za več sezon, ne le za eno."

Kako torej pregovorno kvalitetni Pekov čevelj, za katerega je treba (z izjemo v času sezonskih popustov) odšteti od 50 do 150 evrov, konkurira ceneni obutvi iz največkrat umetnih materialov z oddaljenih tujih trgov, ki kupca stane deset evrov in morda celo manj? Se je kriza dotaknila naše obutvene panoge, ki se je nekoč ponašala s proizvodnjo več kot 20 milijonov parov obutve na leto, in kako ta živi danes? Po zadnjih podatkih Ajpesa

zagotavlja panoga delo 3363 zaposlenim.

Manj zaposlenih, manjša proizvodnja

V Peku se po dalj časa trajajoči agoniji, ko je njegova usoda visela na nitki, poslovanje počasi stabilizira, zdaj deluje, kot razlaga **Anton Rozman**, generalni sekretar sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, v zelo zmanjšanem obsegu, z okoli 360 zaposlenimi. Po načrtih sodeč, bodo letos v Peku izdelali okoli 250 tisoč parov obutve. "Lastnik, država, je želel družbo prodati spekulativnim vlagateljem, banke vanjo niso želele dati nobenega denarja. Peko se še danes rešuje z odprodajo poslovno nepotrebne premoženja in na ta način rešuje svojo likvidnost," pravi Rozman.

Pred dnevi je presenetila vest, da je sodišče predlagalo postopek prisilne poravnave nad žirovsko Alpino. Direktor družbe **Matjaž Delopst** je kljub temu optimističen: "Edini pravi odgovor v mednarodnem poslovnem okolju je dober produkt za pravo ceno. V Žireh nas je 357, letos smo dodatno zaposlili osem delavcev. Imamo pet proizvodnih lokacij, poleg Slovenije še dve tovarni v Bosni, eno v Romuniji in eno na Kitajskem. Izbiramo, kje je proizvodnja ekonomsko najbolj upravičena. V skupini zaposluje 1800 ljudi. Letos načrtujemo promet v Sloveniji za okoli 50 milijonov evrov, to je petodstotna rast v primerjavi z lani. Takšen trend je načrtovan tudi za naprej. Izvažamo 80 odstotkov proizvodnje v preko 50 držav, glavni trgi so skandinavske države, Nemčija, ZDA, Kanada, Rusija..." Delopst razlaga tudi, da je konkurenca velika, vsak si mora najti svojo

nišo, meni. Investirajo v okviru možnosti, trenutno okoli milijon evrov: "Ni veliko, žal trenutno več ne gre."

Uspešno na pogorišču Planike

Klavrno usodo je, kot je znano, doživel kranjski proizvodni obrat Planike. Leta 1998 je Planika pristala v stečaju, a jo je država z okoli osmimi milijoni evrov rešila. Toda zgodovina se je šest let kasneje ponovila, le da je država tedaj dopustila, da je družba dokončno končala v stečaju. Proizvodnjo v Turnišču in blagovno znamko pa so že leta 2005 za okoli dva milijona evrov kupili **Benjamin Fugina**, **Martin Žilnik** in nemška skupina Meindl, ki je s Planiko sodelovala že pred stečajem. S tem je bila ohranjena več kot tretjina oziroma okoli 250 delovnih mest. Planika Turnišče je eno izmed redkih proizvodnih podjetij, ki je zraslo na stečajnem pogorišču in mu je uspelo obstati. Vse od ustanovitve Planika Turnišče posluje z dobičkom in nima najetih nobenih posojil. Letos bodo, kot pripoveduje **Hamdi Muratagič**, vodja prodajnega trženja, izdelali več kot 450.000 parov obutve, več kot 95 odstotkov proizvodnje bodo prodali v druge države. "Večino obutve pošljemo našemu solastniku, podjetju Meindl iz Nemčije, ki jo proda na vseh trgih sveta. Blagovno znamko Planika Trekking pa izvažamo v države vzhodne Evrope in nekdanje Jugoslavije." Proizvodnja je organizirana pri kooperantih, pri katerih imajo stalne sodelavce, ki organizirajo in kontrolirajo proizvodnjo.

Ko sprašujemo o konkurenci, Muratagič odgovarja: "Obutvi iz Kitajske se ne konkurira, saj se obutev v naši tovarni za tako nizko ceno ne more razviti in ne proizvesti. Išče mo svoj se-

Proizvodnja ne sme obstati

Proizvajalci obutve se na vse mogoče načine borijo za svoj obstoj na trgu, po prepričanju Rozmana pa so njihovi bistveni problemi v previsokih stroških dela, zaradi katerih se je del proizvodnje prisiljen seliti zunaj države. "Modni program Peka in Alpine temelji na visokokvalitetni usnjeni obutvi, ki preprosto ne more biti poceni. Obstaja zelo močna konkurenca, težko je pridobiti ustrezne kupce. Za promocijo so potrebna velika vlaganja, a ker ni denarja, se to takoj pozna, ko nas prehiti konkurenca. Dolgoročno brez vlaganj ni mogoče biti konkurenčen," ocenjuje. Prepričan je, da so nekatere zamisli, da bi predelovalne dejavnosti opustili, zelo zavajajoče, saj moramo izkoristiti potenciala, ki jih imamo, in delati to, kar znamo. "Velikih dobičkov ni mogoče pričakovati, in tudi če pokrivamo zgolj stroške, je to bolje, kot da bi takšna proizvodnja usahnila, ljudje pa bi se znašli na plečih države," meni.

V obutveni industriji dela le še 3363 ljudi

ment kupcev, ki je ozaveščen o kvalitetni proizvodnji in izdelkih, ki se proizvajajo s pridnimi rokami naših sodelavcev v Prekmurju. Več kot 50-letna tradicija, znanje, vgrajene tehnologije in materiali so naše prednosti, ki so jih spoznali kupci po vsem svetu. Bistvena težava podjetja je stalni pri-

tisk dobaviteljev materialov na zviševanje cen surovin," razlaga.

Optimistično v Kopitarni

Med večjimi proizvajalci obutve je tudi Kopitarna, ki pa se je, kot pravi Rozman, povsem prestrukturirala. "Zaposluje okoli 120 delavcev, ima večinskega lastnika, večino proizvodnje ima v nekdanjih državah Jugoslavije. Več ali manj poslujejo normalno," dodaja. **Marjan Kurnik**, glavni direktor Kopitarne: "Lani smo sprejeli strateški načrt do leta 2016, sedanje število zaposlenih naj bi do takrat tudi ostalo. Konkurriramo s kvaliteto, uporabo lastnih dizajnov in naravnimi materiali. Letno izdelamo okoli 240 tisoč parov obutve. Sodelujemo z eno izmed znanih italijanskih dizajnerskih hiš in **Majo Štamol**, modeli obeh se zelo dobro prodajajo. V letošnjih prvih šestih mesecih smo prodali za 18 odstotkov več kot v istem obdobju lani in imeli smo okoli 85 tisoč evrov dobička. V zadnjih letih smo bistveno povečali število trgovin: na slovenskem trgu jih imamo 15, na hrvaškem deset in v Srbiji štiri."

Gap pride v Slovenijo

Družba Magistrat International bo konec avgusta v Ljubljano pripeljala še eno svetovno znano blagovno znamko za oblačila, Gap. Dve trgovini z oblačil-

li bodo odprli v ljubljanskem Cityparku, eno pa v Emporiumu. V trgovskem centru odpirajo trgovino z oblačili za odrasle ter trgovino z oblačili za otroke in dojenčke, tretja prodajalna bo združevala vse na enem mestu. Največjeje trgovca z oblačili, kot že desetletje vodi **Helena Draškovič**, ki je tudi skoraj tretjinska lastnica družbe. Ta je sicer zastopnik za Slovenijo za več sto prestižnih blagovnih znamk. V letu 2012 so tako v matični družbi imeli skoraj 46 milijonov evrov prihodkov in dobra dva milijona evrov dobička. Družba Magistrat International sicer posluje tudi z državo, oblači voditelje in novinarje javnega zavoda RTV Slovenija in sodelavce v Protokolu RS pa gledališčne, občinarje in sodelav-

ce na ministrstvih. S tega naslova so v minulih desetih letih pridelali dobrega pol milijona evrov prihodkov. Družba zaposluje dobrih 250 ljudi, ni pa še znano, koliko jih bodo zaposlili v treh novih trgovinah Gap. Hkrati s prihodom v Slovenijo se Gap širi tudi v Avstrijo. Gap je sicer prvo franšizo na tujem odprl leta 2006, doslej pa jih ima po vsem svetu že več kot 300. Celotno franšizo je prevzelo podjetje Gottexx, ki jo že ima za Madžarsko in Izrael, na Dunaju pa bo prva trgovina odprta oktobra. (ahr)

Nemec Zeddies prvi mož Simobila

Vodenje Simobila bo z 11. avgustom prevzel Nemec **Jörg Zeddies**, ki bo odgovoren tudi za področje marketinga.

Upravo bosta dopolnila še dosedanja vršilec dolžnosti direktorja **Boštjan Škufca Zaveršek**, odgovoren za finance, in **Ulrich Rokita**, odgovoren za tehnično področje. Zeddies je bil več kot 15 let zaposlen v skupini Deutsche Telekom. Med drugim je bil v nemški podružnici Deutsche Telekom vodja produktnega trženja, pozneje pa se je pridružil slovaški podružnici Deutsche Telekom kot direktor marketinga in prodaje. V Slovenijo se bo preselil iz Združenih arabskih emiratov, kjer je bil zadnje leto in pol direktor pri eni od vodilnih svetovalnih družb, Arthur D. Little. (gr)

Prisilna poravnava po načrtu

Upraviteljica prisilne poravnave Litostroja Ravne **Tadeja Tamše** v zadnjem

poročilu o poteku prisilne poravnave ugotavlja, da ukrepi v družbi, zniževanje stroškov poslovanja, kadrovske prestrukturiranje, pozitivno poslovanje in pozitivni denarni tok, ki izboljšuje likvidnostno situacijo, prispevajo k doseganju zastavljenega načrta prisilne poravnave. V nadaljevanju postopka bo kljub temu treba izpolniti še druge zastavljene cilje po načrtu, opozarja Tamšetova. Vodstvo družbe sicer med ključnimi ukrepi, s katerimi so omogočili nadaljevanje proizvodnje, izpostavlja uspešno sklenjen dogovor in podpis pogodbe z DUTB in Abanko tako o reprogramu kreditov kot o garancijah za tekoče posle kot tudi konverziji navadnih terjatev v lastništvo. (pl)